

Нормативно-правове забезпечення організації надання медичної допомоги на етапі реформування сфери охорони здоров'я

Ю.В. ВОРОНЕНКО, академік НАМН України, професор; Н.Г. ГОЙДА, д. мед. н., професор;
Т.М. КУРИЛО, к. з держ. упр. н., доцент

/Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, Київ/

Резюме

Нормативно-правовое обеспечение организации оказания медицинской помощи на этапе реформирования сферы здравоохранения

Ю.В. Вороненко, Н.Г. Гойда, Т.Н. Курило

В статье проанализированы нормативные материалы по организации оказания медицинской помощи населению Украины на этапе реформирования сферы здравоохранения и выделены ключевые направления реформы.

Ключевые слова: нормативно-правовое обеспечение, реформирование, оказание медицинской помощи

Summary

Regulatory Framework of Medical Care Provision on the Stage of Healthcare Reform

Y.V.Voronenko, N.G. Hoyda, T.M. Kurylo

The regulatory materials concerning the medical care provision to the population of Ukraine on the stage of healthcare reform were analyzed and key directions of reforms were accentuated in the article.

Key words: regulatory maintenance, reforming, health care provision

Актуальність реформ у сфері охорони здоров'я щодо організації надання медичної допомоги населенню України, враховуючи рекомендації міжнародних міжурядових організацій та численні нормативні документи, прийняті останніми роками в Україні, не викликає сумнівів.

Водночас прийняті і введені в дію норми потребують узагальнення з метою більш ефективного їх застосування в практичній охороні здоров'я та виокремлення неврегульованих напрямків, які потребують подальшої розробки. Це і стало **метою** нашого дослідження.

Матеріали та методи дослідження

Об'єкт дослідження: нормативно-правові акти України з питань реформування організації надання медичної допомоги.

Методи дослідження: системний підхід, якісний та кількісний аналіз офіційних джерел, юридичний аналіз.

Результати та їх обговорення

Передумовою для розвитку нормативної бази з питань реформування організації надання медичної допомоги стали такі закони:

- 1) Закон України «Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги» від 07.07.2011 р. № 3611-VI, яким було введено ряд нових положень, що стосуються надання медичної допомоги, а саме: питання фінансування різних видів медичної допомоги, укладання договорів

про медичне обслуговування населення, деталізовано право особи на вибір лікаря тощо;

- 2) Закон України «Про екстрену медичну допомогу» від 05.07.2012 р. № 5081-VI;
- 3) Закон України «Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві» від 07.07.2011 р. № 3612-VI, який передбачає:
 - впровадження та відпрацювання нових організаційно-правових та фінансово-економічних механізмів, що спрямовані на підвищення ефективності та доступності медичного обслуговування населення;
 - організацію та забезпечення функціонування у пілотних регіонах **центрів** первинної медико-санітарної допомоги (**ПМСД**);
 - **перепрофілювання закладів** охорони здоров'я пілотних регіонів, **що надають вторинну медичну допомогу**, з урахуванням інтенсивності її надання;
 - організацію діяльності у пілотних регіонах **госпітальних округів**, які повинні забезпечити умови для надання населенню вторинної медичної допомоги;
 - **створення** у пілотних регіонах **центрів екстреної медичної допомоги** для задоволення потреб населення в такій медичній допомозі;
 - **здійснення** починаючи з 2012 року **фінансового забезпечення** закладів охорони здоров'я в пілотних регіонах відповідно до **договорів про медичне обслуговування населення**;

- запровадження починаючи з 2012 року системи індикаторів якості первинної, вторинної, третинної та екстреної медичної допомоги;
- можливість реорганізації комунальних закладів охорони здоров'я у пілотних регіонах у комунальні некомерційні підприємства або установи, основною метою яких є здійснення медичного обслуговування населення без мети одержання прибутку.

Пілотний проект щодо реформування системи охорони здоров'я передбачає проведення структурно-організаційної та функціональної перебудови системи медичного обслуговування у пілотних регіонах протягом 2011–2014 років.

Для виконання вищезазначених законів на місцях Міністерством охорони здоров'я України були розроблені і прийняті такі накази:

- наказ МОЗ України «Про затвердження індикаторів якості медичної допомоги» від 13.10.2011 р. № 665, яким затверджені індикатори якості для первинної, вторинної та третинної допомоги;
- наказ МОЗ України «Про затвердження Порядку вибору та зміни лікаря первинної медичної (медико-санітарної) допомоги та форм первинної облікової документації» від 04.11.2011 р. № 756;
- наказ МОЗ України «Про затвердження Примірного статуту закладу охорони здоров'я – комунального некомерційного підприємства та Примірного договору про надання медичних послуг» від 30.08.2010 р. № 734;
- наказ МОЗ України «Про затвердження нормативно-правових актів Міністерства охорони здоров'я України щодо реалізації Закону України «Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві» від 05.10.2011 р. № 646, яким затверджено:
 - 1) Порядок планування та прогнозування розвитку мережі комунальних закладів охорони здоров'я у пілотних регіонах;
 - 2) Порядок медичного обслуговування громадян центрами первинної медичної (медико-санітарної) допомоги;
 - 3) Порядок організації медичного обслуговування та направлення пацієнтів до закладів охорони здоров'я, що надають вторинну та третинну медичну допомогу;
 - 4) Порядок розміщення та розрахунок кількості бригад швидкої медичної допомоги;
- наказ МОЗ України «Про затвердження примірних договорів про медичне обслуговування населення» від 01.11.2011 р. № 742, яким затверджено:
 - 1) Примірний договір про медичне обслуговування населення;
 - 2) Примірний договір про медичне обслуговування населення лікарем загальної практики – сімейної медицини;
- наказ МОЗ України «Про затвердження примірних положень про заклади охорони здоров'я» від 30.12.2011 р. № 1008, яким затверджено такі примірні положення:
 1. Про лікарню інтенсивного лікування;
 2. Про лікарню планового лікування;
 3. Про лікарню відновного (реабілітаційного) лікування;
 4. Про багатопрофільну дитячу лікарню інтенсивного лікування;
 5. Про консультативно-діагностичний центр;
 6. Про заклад охорони здоров'я «Хоспіс»;
 7. Про патологоанатомічний центр;
 8. Про спеціалізований медичний центр медико-соціальної допомоги;
- наказ МОЗ України «Про затвердження Примірних штатних нормативів центру первинної медичної (медико-санітарної) допомоги» від 23.02.2012 р. № 129.
- наказ МОЗ України «Про затвердження примірних штатних нормативів центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» від 04.11.2011 р. № 757.
- наказ МОЗ України «Про затвердження Примірного переліку лабораторних досліджень, що виконуються при наданні первинної медичної допомоги населенню» від 23.02.2012 р. № 130.
- наказ МОЗ України «Про затвердження Примірного положення про центр первинної медичної (медико-санітарної) допомоги та примірних положень про його підрозділи» від 23.02.2012 р. № 131, яким затверджено:
 1. Примірне положення про центр первинної медичної (медико-санітарної) допомоги;
 2. Примірне положення про амбулаторію;
 3. Примірне положення про фельдшерсько-акушерський/фельдшерський пункт;
 4. Примірне положення про медичний пункт тимчасового базування;
- наказ МОЗ України «Про затвердження Примірного табеля оснащення лікувально-профілактичних підрозділів закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу» від 23.02.2012 р. № 132.
- накази МОЗ України «Про затвердження табелів оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення структурних підрозділів...»:
 - 1) лікарні планового лікування – наказ від 31.10.2011 р. № 734;
 - 2) лікарні інтенсивного лікування – наказ від 31.10.2011 р. № 735;
 - 3) лікарні відновного лікування – наказ від 31.10.2011 р. № 736;
 - 4) патологоанатомічного центру – наказ від 31.10.2011 р. № 737;
 - 5) багатопрофільної дитячої лікарні інтенсивного лікування – наказ від 31.10.2011 р. № 738;
 - 6) консультативно-діагностичного центру – наказ від 31.10.2011 р. № 739.
- наказ МОЗ України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку потреби населення у медичній допомозі» від 15.07.2011 р. № 420, яким затверджені Методичні рекомендації щодо розрахунку потреби населення у первинній, вторинній, третинній, екстреній та паліативній медичній допомозі.

Основні результати

На сьогоднішній день прийняті 3 основні спеціальні закони, що стосуються реформування організації надання медичної допомоги населенню України. Найбільш детально зміст реформ розкрито в Законі України «Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві» від 07.07.2011 р. № 3612-VI, що був розроблений з метою впровадження та відпрацювання

нових організаційно-правових та фінансово-економічних механізмів медичного обслуговування населення в ряді пілотних областей та міст України протягом 2011–2014 років.

Були відібрані підзаконні нормативно-правові акти (накази МОЗ України), розроблені на виконання вищезазначених законів.

Із 18 проаналізованих наказів 12 (66%) були прийняті з метою забезпечення реалізації пілотного проекту в 2011–2014 роках.

Як показав аналіз, Міністерством охорони здоров'я України проведена значна робота щодо втілення в життя положень даних законів та реформування сфери охорони здоров'я завдяки розробці:

- 1) Примірних положень та Примірних табелів оснащення закладів і їх структурних підрозділів;
- 2) Примірних штатних нормативів;
- 3) Індикаторів якості медичної допомоги;
- 4) Порядку вибору та зміни лікаря первинної медичної (медико-санітарної) допомоги;

5) Примірних договорів про медичне обслуговування населення тощо.

Однак значна частина проблем на етапі реформ залишається не вирішеною і потребує подальшої розробки нормативно-правових документів. В першу чергу це стосується оптимізації стоматологічної, акушерсько-гінекологічної та педіатричної допомоги, а також лабораторної служби.

Література

1. Закон України «Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги» від 7 липня 2011 року №3611-VI – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Нормативно-правові акти з питань охорони здоров'я за 2010 рік. Інформаційно-аналітичні матеріали / МОЗ України. – Київ, 2011 – 100 с.
3. Нормативно-правові акти з питань охорони здоров'я за 2011 рік. Інформаційно-аналітичні матеріали / МОЗ України. – Київ, 2012 – 96 с.